

ИНВЕСТИРАЈТЕ У БУДУЋНОСТ

Влада Републике Српске

Министарство за економске односе и регионалну сарадњу

Садржај

9	Република Српска	32	Порези
10	Инвестиционе предности Републике Српске	33	Царине
11	Стабилна економска ситуација	34	Слободне зоне
12	Тржишни потенцијал	34	Радни односи
14	Ниски трошкови пословања	35	Запошљавање странаца
16	Повољан амбијент за стране инвестиције	36	Анекс 1 Пријављивање и регистрација страног улагања
18	Квалитетни људски ресурси	36	Потребна документа за регистрацију на суду
19	Пословно окружење	37	Поступак након судске регистрације предузећа
20	Република Српска у међународним токовима	37	Анекс 2 Регистрација страних представништава у БиХ
20	Представништва Републике Српске у иностранству		
21	Корисни линкови		
23	Правни оквир		
24	Страна улагања		
24	Концесије		
26	Врсте привредних субјеката у РС		
27	Банке у Републици Српској		
27	Осигуравајућа друштва		
28	Приватизација		
29	Представништва страних лица		
29	Право својине страних лица		
30	Тржиште капитала		

... Наша стратегија је креирање пословног амбијента који ће ојачати конкурентску моћ домаће привреде... Обликоваћемо економски систем тако да буде исплативо производити у Републици Српској и извозити производе на друга тржишта...

... Партнерство јавног и приватног сектора ће имати снажну подршку кроз доношење свих неопходних прописа, у сврху даљег побољшања климе за улагања и смањивања трошкова пословања...

Из Експозеа председника Владе Републике Српске
Милорада Додика (новембар 2006. године)

МОНГОЛ УЛСЫН
ХУВИЙН
ТӨСӨВ

Бања Лука
административни, привредни
и културни центар Републике Српске

Административни, привредни
и културни центар

Службени језици

Уређење

Проглашена

Призната Уставом БиХ

Површина

Становништво
(процјена из 2006.)

Валута

Клима

Временска зона

Позивни број

Бања Лука

Језици српског, бошњачког и хрватског народа

Уставноправни ентитет у оквиру
Босне и Херцеговине (БиХ)

28.02.1992. године

14.12.1995. године

25.053 км² (9.673 sq. mi)

1.487.000

Конвертибилна марка (BAM)

Континентална (сјеверни дио)
Умјерена планинска (виши предјели)
Медитеранска (југозападни дио)

CET (средњоевропско вријеме) GMT+1

+387

Република Српска

Тренутна искоришћеност укупних потенцијала за производњу електричне енергије у Српској је свега 30%. Захваљујући природним ресурсима, постоји и могућност обезбјеђења енергије и енергената из обновљивих извора

Република Српска (РС) налази се у западном дијелу Балканског полуострва и добро је саобраћајно повезана са државама у окружењу (Србија, Хрватска и Црна Гора). Квалитетни пољопривредни и шумски потенцијали су једно од основних обиљежја Републике Српске. Укупна површина пољопривредног земљишта је 1.299.000 хектара (51 % удјела у површини РС), што чини 1 хектар по становнику, што је изнад свјетског просјека (0,24 хектара по становнику) и европског просјека (0,40 хектара по становнику). Шумовитост је 0,67 хектара по глави становника.

Воде су још једно од богатстава Републике Српске (искоришћеност хидропотенцијала је 30%), а њени водотоци задовољавају више од 73% параметара прописаних за прву класу воде.

Природна богатства Републици Српској дају и велики туристички потенцијал. Посебно издвајамо слиједеће локације: Планине - Јахорина, Козара, Мањача, Маглић, Романија, Борја; Ријеке - Тара (рафтинг, сплаварење), Дрина (језера, риболов), Плива (језера), Врбас (кајак, рафтинг), Уна (кајак, рафтинг, риболов, слапови), Сава (спортови на води, наутички туризам), Рибник (риболов); Језера - Перућац, Зворничко језеро, Пливска језера, Бал-

кана (вјештачко); Бање - Лакташи, Слатина, Српске Топлице, Мљечаница, Врућица, Кулаши, Дворови, Љешљани, Вилина Влас и Губер; Природни резервати - Прашума Перућица, Прашумски резерват Јањ код Шипова, Бардача код Српца (природни птичији резерват са 11 језера); Излетишта - Зеленковац и Балкана код Мркоњић Града, Еко-центар „Лекарице“ код Приједора, Етно село Станишић код Бијељине, Тјентиште на Сутјесци; Национални паркови - Сутјеска и Козара.

Бања Лука је административни, привредни и културни центар Републике Српске, сједиште Владе Републике Српске и Народне скупштине Републике Српске. Налази се у сјеверозападном дијелу Републике Српске. Од Сарајева је удаљена 240 км, од Загреба 190 км, а од Београда 320 км. Са овим градовима је повезана квалитетним друмским саобраћајницама, жељезницом и ваздушним путем. Територија града обухвата површину од 1.232 km², број становника је око 300.000.

Остали већи градови у Републици Српској су: Бијељина, Приједор, Добој, Градишка, Зворник, Прњавор, Теслић, Лакташи, Требиње и други. Брчко се налази у Дистрикту Брчко, који је под заједничком управом Републике Српске и Федерације БиХ.

Инвестиционе предности Републике Српске

Могућности улагања у Републику Српску

Република Српска инвеститорима нуди бројне могућности директног улагања, или улагања кроз концесије, по веома повољним условима:

- велики потенцијал за развој пољопривредне дјелатности - трећина укупно обрадивих површина је још увијек слободна за обраду;
- изузетно повољни услови за развој термо и хидро енергетског сектора - 30% искоришћеност укупних потенцијала за производњу електричне енергије;
- велика могућност обезбјеђења енергије и енергената из обновљивих извора (енергија вјетра и сунца; био-дизел и био-гас);
- богатство шумског комплекса – површина шума и шумског земљишта чини 40% територије Републике Српске;
- рудни и минерални ресурси (угаљ, боксит, лигнит, жељезо, бакар, алуминијум, цинк, манган, сребро);
- велики туристички потенцијали омогућавају развој бањског, културно-историјског, сеоског, спортског, етно и еко туризма.

На листи свјетских тржишта која се најбрже мијењају, а коју је објавио амерички пословни магазин „Forbes“ у јулу 2008. године, Босна и Херцеговина је на првом мјесту са освојених максималних 100 бодова. Истраживање је обухватило промјене у урбаном развоју, образовању, цивилним слободама, бруто домаћем производу по становнику, као и приступ телефону, интернету и телевизији у посљедњих 10 – 15 година.

Атрактивности тржишта Републике Српске доприносе: стабилна економска ситуација, велики потенцијал тржишта, ниски трошкови пословања, веома повољан амбијент за стране инвестиције, квалитетни људски ресурси. Не треба заборавити ни изузетно повољан географски положај, мрежу саобраћајница, и развијен телекомуникациони систем.

Стабилна економска ситуација

Економска политика у Републици Српској има за циљ одржавање макроекономске стабилности и привредни раст, повећање извозне конкурентности предузећа, побољшање пословног окружења, подстицање предузетништва у малим и средњим предузећима, привлачење страних инвестиција, као и кориштење могућности које произилазе из Споразума о стабилизацији и придруживању Босне и Херцеговине Европској унији.

Неки од индикатора стабилности у Републици Српској су:

- константан раст бруто друштвеног производа
- стабилност валуте гарантује њена везаност за евро по принципу монетарног одбора;
- Босна и Херцеговина је у 2007. години била земља са најнижом стопом инфлације у региону.

Стопа инфлације у региону у 2007. години

Извор: Годишњи извјештај
Централне банке БиХ за 2007. годину

Макроекономски индикатори

	2006.	2007. (процјена)	2008. (пројекција)
БДП (текуће цијене у милионима)	3.323 €	3.609 €	3.915 €
БДП per capita	2.247 €	2.438 €	2.729 €
БДП стопа раста (реално)	15.7%	8.6%	8.5%
Извоз у милионима	787 €	833 €	933 €
Извоз (стопа раста)	36.1%	6%	11.9%
Увоз у милионима	1.411 €	1.616 €	1.697€
Увоз (стопа раста)	6.5%	14.5%	5.1%
Инфлација (цијене на мало, стопа раста)	5.4%	2.2%	2.1%
Раст индустријске производње	19.1%	8%	12%
Просјечне нето плате	275 €	306 €	

Извор: „Економска политика за 2008 годину,” Влада Републике Српске

Тржишни потенцијал

- Република Српска има веома повољну стратешку локацију. Њена позиција на европском континенту омогућава инвеститорима лак приступ цјелокупном тржишту Европске уније, централне и источне Европе.
- Европска унија је путем тзв. Преференцијалних трговинских аранжмана увела једностране трговинске повластице за извозне производе БиХ, који испуњавају техничко-технолошке стандарде ЕУ, без квантитативних ограничења (изузев квота за мали број производа) и плаћања царина.

Такође, Споразум о стабилизацији и придруживању Босне и Херцеговине Европској унији потписан је 16. јуна 2008. године, чиме се БиХ обавезала на постепено давање царинских уступака у наредних шест година на договорене групе производа (одређени производи ће бити изузети од ових уступака), све до успостављања зоне слободне трговине са унутрашњим тржиштем ЕУ.

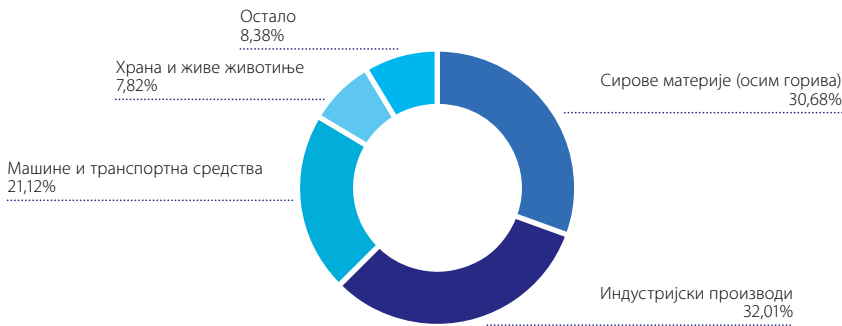
- Босна и Херцеговина, осим са земљама ЕУ, има преференцијалне извозне режиме и са Русијом,

Сједињеним Америчким Државама, Канадом, Аустралијом, Новим Зеландом, Јапаном, Швајцарском и Норвешком. Као резултат отварања тржишта, покретање бизниса у Републици Српској значи могућност приступа изузетно великом тржишту, без плаћања царинских обавеза.

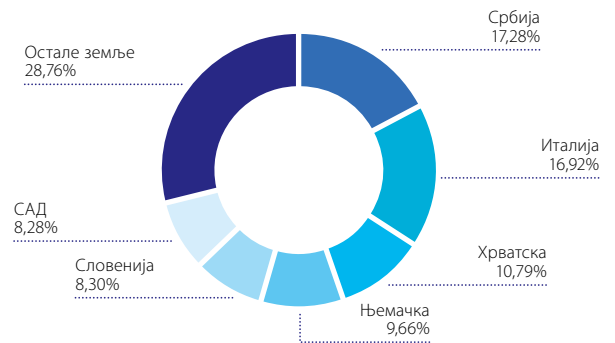
- Босна и Херцеговина је једна од земаља потписница трговинског споразума CEFTA – Central European Free Trade Agreement, чиме је створена јединствена зона слободне трговине, са тржиштем од преко 30 милиона људи.

Користећи предности отварања тржишта, Република Српска остварује константан раст извоза и увоза, при чему извоз расте по просјечној годишњој стопи око 29%, док увоз расте спорије – по просјечној годишњој стопи око 10% (показатељ за период 2004 - 2007). Порасту извоза доприносе и активности Владе Републике Српске на подстицању извозних предузећа са квалитетним производним програмима.

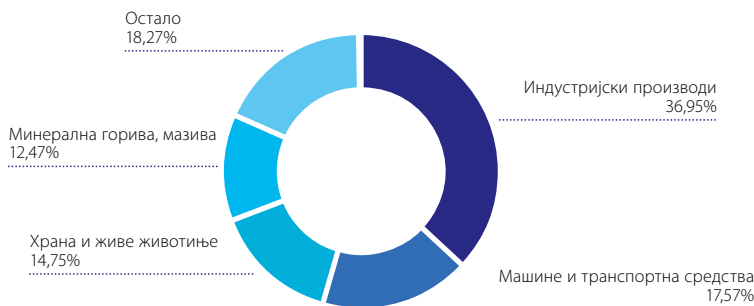
Извоз из Републике Српске по производима у 2007. години

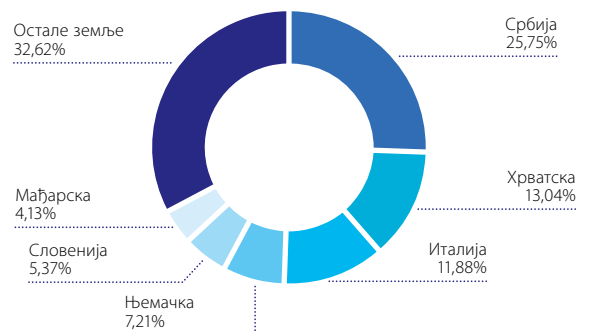
Извоз из Републике Српске по земљама у 2007. години

Увоз у Републику Српску по производима у 2007. години

Увоз у Републику Српску по земљама у 2007. години

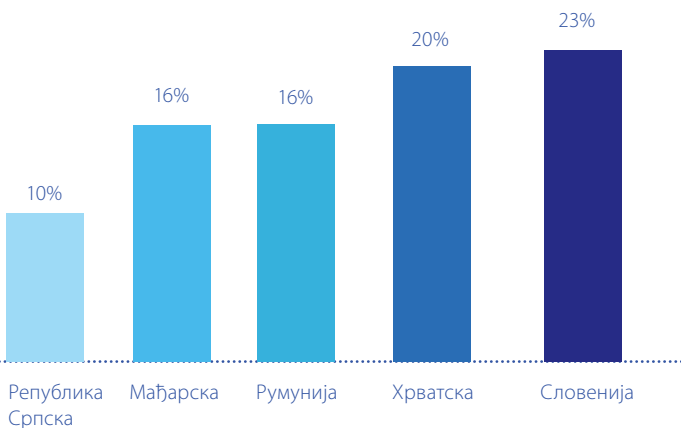
Ниски трошкови пословања

Република Српска, у поређењу са земљама у региону, нуди инвеститорима веома конкурентне трошкове пословања. Пореске обавезе и трошкови радне снаге су доста ниски у односу на европске стандарде. Просјечна нето плата запосленог радника у Републици Српској у 2007. години је износила 306 евра.

Порески систем у Републици Српској функционише у складу са европским принципима и стандардима опорезивања

дохотка и добити, као и са Међународним рачуноводственим стандардима. У поређењу са другим земљама, пореске стопе у Републици Српској су изузетно повољне.

Порез на добит у Републици Српској износи 10% и један је од најнижих у региону. За мала предузећа, као пореске обавезнике, постоји могућност одабира обрачуна пореза на добит по стопи од 2% на укупан годишњи приход, под одређеним условима.

Порез на добит

Извор: Министарства финансија наведених земаља.

Порез на додатну вриједност (ПДВ)	17%
Порез на добит	10% од остварене добити
Порез на доходак	8% од износа бруто плате
Доприноси	30,6% од износа бруто плате

Споразуми о избјегавању двоструког опорезивања

БиХ је потписала споразуме о избјегавању двојног опорезивања са великим бројем земаља, чиме се стварају повољнији услови за инвестирање, убрзање тока инвестиција, подстицање заједничких улагања и трансфера технологије.

У поступку је ратификација овог споразума са сљедећим земљама: Русија, Аустрија, Македонија, Малезија, Бјелорусија, Летонија, Катар, Кувајт, Ирска, Малта и Сирија.

Земље са којима је потписан споразум

Србија
Холандија
Данска
Белгија
Словенија
Пакистан
Италија
Грчка
Кипар
Шведска

Мађарска
Финска
Пољска
Шпанија
Француска
Уједињено Краљевство
Чешка
Молдавија
Хрватска
Египат

Румунија
Уједињени Арапски Емирати
Њемачка
Јордан
Турска
Норвешка
Албанија
Словачка
Иран

Повољан амбијент за стране инвестиције

Република Српска постаје веома атрактивно тржиште за стране инвеститоре, захваљујући напорима власти на републичком, као и на локалном нивоу, на стварању повољног пословног окружења.

Директне стране инвестиције (ДСИ) у Републици Српској у 2007. години биљеже знатан пораст у односу на ранији период. У поређењу са 2006. годином, када је вриједност директних страних инвестиција износила 68 милиона евра, у 2007. години ова вриједност је повећана чак 14 пута и износила је 998 милиона евра. Од тога се највећи дио, у вриједности од 644 милиона евра, односно 64,7%, односи на приватизацију Телекома Републике Српске од стране Телекома Србија. Ниво ДСИ per capita у Републици Српској у 2007. години износио је 671 евра.

У наредном периоду очекује се прилив ДСИ од преко 800 милиона евра (приватизација Рафинерије нафте Брод, Рафинерије уља Модрича, Петрола Бања Лука, изградња ТЕ Станари).

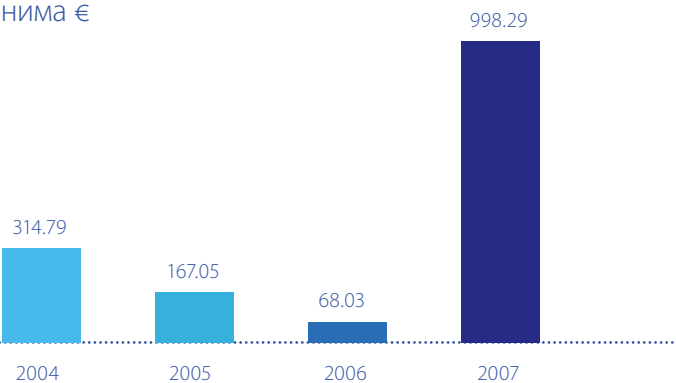
Погодности за стране улагаче

Страни инвеститори у Републици Српској:

- имају национални третман, што значи да имају иста права и обавезе као и домаћи резиденти,
- слободно стичу и располажу покретном и непокретном својином,
- ослобођени су плаћања царина на опрему која је улог страног лица,
- врше слободан трансфер добити у иностранство.

Директне стране инвестиције у РС у милионима €

Извор: Министарство спољне трговине и економских односа БиХ

Фонд за подршку страних инвеститора

Босна и Херцеговина обезбјеђује финансијску подршку страним инвеститорима за пројекте у области производње, истраживања и развоја, путем Фонда за подршку страним инвеститорима. Средства из овог Фонда одобравају се у зависности од величине инвестиције, броја новоотворених радних мјеста, улагања у неразвијена подручја, еколошких захтјева и учешћа извоза у укупној продаји.

Осигурање страних инвестиција

Стране инвестиције у Босни и Херцеговини могу бити осигуране од рестрикције трансфера, експропријације, рата и грађанских немира и кршења уговора, путем Фонда Европске уније за гарантовање инвестиција, којим управља Мултилатерална агенција за гарантовање инвестиција (MIGA), чланица Свјетске банкарске групе.

Такође, могуће је добити подршку US Overseas Private Investment Corporation (ОПИС), у смислу осигурања инвеститора од политичког ризика.

У циљу промоције и заштите инвестиција, Босна и Херцеговина је потписала споразуме са сlijедећим земљама:

Споразуми о унапријеђењу и заштити инвестиција

САД	Украјина	Словенија
Уједињено Краљевство	Белгија	Турска
Шведска	Луксембург	Чешка
Холандија	Данска	Јордан
Македонија	Бјелорусија	Катар
Шпанија	Иран	Грчка
Швајцарска	Египат	Кувајт
Србија	Хрватска	Кина
Црна Гора	Њемачка	Индија
Пакистан	Румунија	Италија
Финска	Португал	Француска
Литванија	Словачка	Молдавија
Аустрија	Мађарска	Малезија
		Албанија

Такође, у поступку потписивања је и споразум са Либијом и Уједињеним Арапским Емиратима.

Квалитетни људски ресурси

Велики број високошколских установа у Републици Српској пружа квалитетне додипломске и постдипломске студије у складу са Болоњским процесом. То омогућава образовање висококвалификованог кадра и доприноси константној понуди продуктивне и иновативне младе радне снаге.

Од укупно уписаних студената у школској 2006/2007. години, учешће жена је 55%, што је један од показатеља политике равноправности полова у Републици Српској.

Влада Републике Српске је у претходном периоду реализовала различите програме подстицања запошљавања високообразованих младих људи, а са њиховом реализацијом ће наставити и у наредном периоду:

- Програмом запошљавања приправника и волонтера са високом стручном спремом у 2007. години, обезбијеђено је суфинансирање трошкова њиховог рада, гдје је 60% трошкова рада носила Влада, а послодавци преосталих 40%.

Пројекат подстицања запошљавања у 2008. години путем јавних конкурса - једнократна дознака средстава послодавцима износила је од 1.300,00 - 1.500,00 евра по запосленом раднику са средњом и високом стручном спремом.

Такође, у циљу смањења укупне незапослености, Влада Републике Српске подстиче запошљавање угрожених категорија становништва (инвалиди) реализацијом пројекта одобравања бесповратних средстава послодавцима у износу од око 1.000,00 евра по запосленом из ове категорије.

Број високошколских установа у 2006/2007. школској години

Универзитети	9	Факултети 60, Академије 5
Високе школе	11	
Вјерски факултети	1	
Укупно установе	21	

Извор: Републички завод за статистику, Република Српска 2008.

- **Банкарски сектор у Републици Српској** се у потпуности развио и нуди комплетне пакете услуга. У сарадњи са Централном банком Босне и Херцеговине, створена је основа за финансијску стабилност земље. Све банке у Републици Српској су осигурале депозите и већина банака има већу стопу резерви код Централне банке БиХ од законом прописаних. Због веома ниске стопе инфлације, остварен је значајан прилив страног банкарског капитала. У 2007. години, евидентиран је пораст кредита одобрених привредним субјектима, са стопом раста од 27% у односу на претходну годину. Такође, укупни депозити биљеже стопу раста од 78% у односу на 2006. годину. Издавање дозвола за рад, као и надзор над пословањем банака, микрокредитних организација и давалаца лизинга у Републици Српској обавља Агенција за банкарство Републике Српске.

- **Инвестиционо-развојна банка Републике Српске (ИРБ РС)** је финансијска институција која је основана у циљу подстицања инвестиција и стимулисања развоја у Републици Српској. ИРБ РС реализује програм подршке развоју привредних активности у Републици Српској путем шест кредитних линија:

- Кредити за почетне пословне активности,
- Кредити за предузетнике и предузећа,
- Кредити за микробизнис у пољопривреди,
- Кредити за пољопривреду,
- Стамбени кредити,
- Кредити за јединице локалне самоуправе.

Такође, ИРБ РС спроводи процес приватизације државних предузећа и ефикасно управља државним капиталом. На интернетској презентацији Инвестиционо-развојне банка Републике Српске, може се наћи електронска база података која садржи информације о пословном окружењу, природним ресурсима Републике Српске, погодностима инвестирања, текућим и планираним инвестиционим пројектима.

- **Бањалучка берза хартија од вриједности** је основана 2001. године, као акционарско друштво. Има два тржишна сегмента: службено берзанско тржиште и слободно берзанско тржиште, а методе трговања које

се примјењују су: континуирани метод трговања и аукцијски метод трговања са преовлађујућом цијеном.

Трговање хартијама од вриједности одвија се само преко чланова берзе, путем електронског система трговања. Чланови берзе могу бити предузећа за пословање са хартијама од вриједности и банке са сједиштем у Републици Српској.

Бањалучка берза хартија од вриједности је од 2004. године пуноправан члан Федерације евро-азијских берзи – Federation of Euro-Asian Stock Exchanges (FEAS), а 2007. године је примљена у дописно чланство Федерације европских берзи –The Federation of European Securities Exchanges (FESE) и Федерације свјетских берзи –World Federation of Exchanges (WFE).

- Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа, као и мрежа агенција за њихов развој на локалном и регионалном нивоу, доприносе подстицању предузетништва у Републици Српској.
- У Републици Српској постоји могућност успостављања слободних зона у којима се могу обављати:
  - производне дјелатности (лака индустрија),
  - комерцијално-трговинске дјелатности (велепродаја),
  - услужне дјелатности: банкарски и новчани послови, услуге осигурања и реосигурања имовине и лица, шпедиције, услуге поште и сл.

Унапређење пословног амбијента и отклањање административних баријера, постигнуто је путем реализације пројекта „Гиљотина прописа“ - системска реформа прописа, прва такве врсте спроведена у земљама Балкана

Република Српска у међународним токовима

У савременим токовима глобализације и евроатланских интеграција, једно од стратешких опредељења Републике Српске је успостављање и унапређење сарадње са иностранством. У том контексту, нека од значајнијих остварења у протеклом периоду су:

- Република Српска је постала члан Европске скупштине регија (Assembly of European Regions –AER), која пружа подршку успостављању билатералних и мултилатералних партнерстава регијама у процесу европског проширења и глобализације.
- У циљу унапређења интеррегионалне привредно-економске, научно-техничке, образовне, културне, спортске и других облика сарадње, Република Српска потписала је неколико споразума о сарадњи, као што су споразуми са федералним градом Санкт Петербургом, Руска Федерација / Регијом Венето, Провинцијом Ди Белуно, Република Италија / округом Тромс, Краљевина Норвешка.
- Представништва Републике Српске доприносе унапређењу свих облика сарадње са институцијама и организацијама у иностранству.

Представништва Републике Српске у иностранству

Представништво РС у Србији

Булевар деспота Стефана 4/4
Београд
Србија
Т/Ф. +381 11 3246 633; 3238 633
e-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Представништво РС у Руској Федерацији

Ул. Гостиничная, д.6, корп. 1
127106 Москва
Россия
Т/Ф. +7 495 482 08 61; 482 08 57; 482 08 46
e-mail: centarrs.moskva@gmail.com

Представништво РС у СР Њемачкој

Eberhard Str. 4 b
70173 Stuttgart
Deutschland
Т/Ф. +49 711 620 71 69; 620 71 64
e-mail: predstavnistvo.republikesrpske@gmx.net

Представништво РС у Израелу

P.O.B. 6001
Jerusalem 91060
Israel
Т/Ф. +972 2 655 8476; 537 6988
М. +972 50 207 591

Представништво РС у Белгији

Rond point Schuman 11
B-1040 Brussels
Belgium
Т. (+32 2) 256 75 72; (+32 2) 256 75 73
F. (+32 2) 256 75 03
email: representation@rep-srpska.eu

Представништва РС у Вашингтону и Загребу су у процесу успостављања.

Корисни линкови

Народна скупштина Републике Српске	http://www.narodnaskupstinars.net/
Предсједник Републике Српске	http://www.predsjednikrs.net/
Влада Републике Српске	http://www.vladars.net/
Регистар поступака и одобрења и инспекцијских поступака и предмета контроле	http://www.regodobrenja.net/
Комисија за концесије Републике Српске	http://www.koncesije-rs.org/
Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа	http://www.rars-msp.org/
Агенција за банкарство Републике Српске	http://www.abrs.ba/
Инвестиционо-развојна банка Републике Српске	http://www.irbrs.net/
Привредна комора Републике Српске	http://www.komorar.ba/
Бањалучка берза	http://www.blberza.com/
Комисија за хартије од вриједности Републике Српске	http://www.khov-rs.org/
Републички завод за статистику	http://www.rzs.rs.ba/
Савјет министара БиХ	http://www.vijeceministara.gov.ba/
Управа за индиректно опорезивање БиХ	http://www.uino.gov.ba/
Централна Банка БиХ	http://www.cbbh.gov.ba/
Агенција за промоцију страних инвестиција БиХ	http://www.fipa.gov.ba/
Извозно кредитна агенција	http://www.igabih.com/
Институт за заштиту интелектуалног власништва БиХ	http://www.basmp.gov.ba/

Правни оквир

Влада Републике Српске је одређена да створи позитиван економско-правни амбијент за све видове улагања

Ова брошура има за циљ да олакша преглед позитивног законодавства у Републици Српској домаћим и страним инвеститорима. Она не може бити замјена за изворне текстове правних прописа и препоручује се свима који је користе да прије него што подзму било коју правну радњу, консултују стручне особе.

Влада Републике Српске је одређена да створи позитиван економско-правни амбијент за све видове улагања. Један од првих корака ка том циљу је стварање правне сигурности за све инвеститоре и поједностављивање свих правних процедура у вези са пословањем.

У том правцу Република Српска је прва на Балкану спровела “Гиљотину прописа” и једина је тим пројектом, поред формалности, обухватила и “гиљотину” инспекцијских поступака и предмета контроле. “Гиљотина прописа” је

довела до смањења трошкова пословања, уклањања административних препрека за пословање и смањења могућих извора корупције.

Република Српска има повољне законе који регулишу област директних страних улагања, укључујући национални третман страних улагача. Страни улагачи су у правима и обавезама у потпуности изједначени са домаћим правним субјектима. Они имају једнака својинска права на непокретностима као домаћа правна или физичка лица.

Такође, у Републици Српској извоз и увоз роба и услуга је слободан, али то не искључује забране или рестрикције у оправданим случајевима који су дефинисани прописима. Страна правна и физичка лица у промету роба и услуга изједначена су са домаћим резидентима.

Страна улагања

Закон о предузећима ("Службени гласник РС", бр. 24/98, 62/02, 66/02, 38/03, 97/04 и 34/06); Закон о привредним друштвима је у припреми;

Закон о политици директних страних улагања у БиХ («Службени гласник БиХ», бр. 17/98 и 13/03);

Закон о страним улагањима («Службени гласник РС», бр. 25/02 и 24/04).

Страни улагачи су у правима и обавезама у потпуности изједначени са домаћим правним субјектима.

Такође, страни улагачи имају право да врше трансфер добити настале као резултат њиховог улагања у Републици Српској у иностранство, слободно и без одлагања, у слободно конвертибилној валути. Страни улагач може да инвестира и реинвестира добит из таквих улагања у било који сектор привредних и непривредних дјелатности у Босни и Херцеговини.

Облици страних улагања су:

- оснивање правног лица у потпуној својини страног улагача,
- оснивање правног лица у заједничкој својини домаћег и страног улагача,
- улагање у постојеће правно лице,
- посебни облици улагања (концесије и сл.).

Концесије

Закон о концесијама ("Службени гласник РС", бр. 25/02 и 91/06).

С обзиром да страна лица (као и домаћа) не могу постати власници одређених добара (природна богатства, те остала добра од општег интереса за Републику Српску), то је право привредног кориштења тих добара омогућено путем додјеле концесија.

Одлуку о додјели концесије доноси Влада Републике Српске на основу претходног јавног и свима доступног, недискриминаторног поступка. Поред јавног тендера за додјелу концесија, Закон предвиђа могућност и самоиницијативне понуде.

Концесија се може дати на:

• **изградњу**
• енергетских
• објеката

• **изградњу и /или кориштење:**

- саобраћајница и припадајућих инфраструктурних објеката;
- хидроакумулација, изузев преноса електричне енергије;

• **изградњу, кориштење и управљање** цјевоводним транспортом нафте и гаса и складиштење у цјевоводима и терминалима;

• **кориштење:**

- водотока и других вода;
- грађевинског земљишта;
- шума и шумског земљишта;
- љековитих, термалних и минералних вода;
- пољопривредног земљишта;

• **истраживање и/или кориштење**

- енергетских и других минералних сировина;

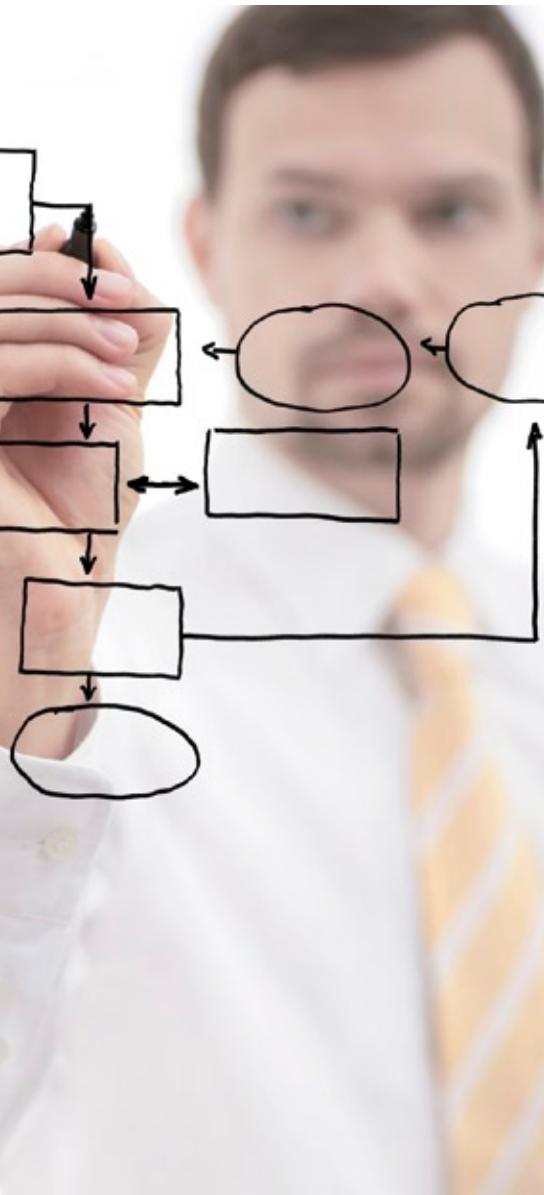
- ловство и риболов;
- путнички и теретни жељезнички саобраћај;
- јавни линијски превоз лица;

- друга добра у складу са Законом о концесијама.

Врсте привредних субјеката у Републици Српској

Закон о предузећима ("Службени гласник РС", бр. 24/98, 62/02, 66/02, 38/03, 97/04 и 34/06); Закон о привредним друштвима је у припреми.

Врсте привредних субјеката

Ортачко друштво

Командитно друштво

Акционарско друштво

- 1) Новчани дио основног капитала акционарског друштва које се оснива симултаним оснивањем не може бити мањи од 50.000 КМ.
- (2) Новчани дио основног капитала акционарског друштва које се оснива сукцесивним оснивањем не може бити мањи од 100.000 КМ.

Друштво са ограниченом одговорношћу
Минималан износ капитала је 2.000 КМ

Самостални предузетник

Банке у Републици Српској

Закон о банкама ("Службени гласник РС", бр. 44/03 и 74/04).

- Страна правна и физичка лица могу, под истим условима као и домаћа правна и физичка лица, основати нове или улагати у постојеће банке.
- Страна банка може, уз одобрење Агенције за банкарство Републике Српске, отворити представништво у Републици Српској ради презентовања, прикупљања и давања информација.
- Услов за оснивање и рад банака је дозвола Агенције за банкарство Републике Српске, а 15.000.000 КМ је минимални износ оснивачког капитала банке који банка мора одржавати.
- Представништво нема својство правног лица, организациони је дио банке и не може обављати банкарске послове.

Осигуравајућа друштва

Закон о друштвима за осигурање ("Службени гласник Републике Српске", бр. 17/05 и 64/06).

Страна правна и физичка лица могу основати (сама или заједно са домаћим лицима) акционарско друштво за осигурање у Републици Српској.

Оснивачки капитал за оснивање акционарског друштва за осигурање не може бити мањи од:

3.000.000 КМ, ако се друштво оснива за обављање послова животног осигурања,

2.000.000 КМ, ако се друштво оснива за обављање послова осталих осигурања,

3.000.000 КМ, ако се друштво оснива за обављање послова реосигурања.

Оквирни закон о приватизацији предузећа и банака у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 14/98, 14/00, 16/02 и 88/05);

Закон о приватизацији државног капитала у предузећима ("Службени гласник РС", бр. 51/06, 1/07, 53/07 и 41/08);

Закон о приватизацији државног капитала у банкама ("Службени гласник РС", бр. 24/98, 5/99, 18/99 и 70/01);

Закон о Инвестиционо - развојној банци Републике Српске ("Службени гласник РС", бр. 56/06);

Закон о Акцијском фонду Републике Српске ("Службени гласник РС", бр. 56/06 и 1/07).

Страна лица могу, под једнаким условима као и домаћа лица, учествовати у поступку приватизације државног капитала у предузећима.

Ваучерска приватизација у Републици Српској је почела 1998. године, а Закон о приватизацији државног капитала је омогућио приватизацију око 830 предузећа која су била у државном власништву. Сви држављани Републике Српске су добили ваучере које су могли да инвестирају у отприлике 830 предузећа, која су била предмет приватизације, или у 13 приватизационих инвестиционих фондова (фондови затвореног типа), чиме су постали акционари предузећа или фондова у које су инвестирали своје ваучере.

Законом о приватизацији државног капитала у предузећима прописане су слиједеће методе приватизације:

- продаја акција на берзи,
- продаја путем тендера,
- прихватање јавне понуде за преузимање,
- непосредни одабир купца,
- продаја запосленим у предузећу (ESOP) и
- комбинација претходних метода.

Овлашћени продавац државног капитала је Инвестиционо-развојна банка Републике Српске а.д. Бања Лука.

Представништва страних лица

Оснивање и рад представништава страних лица регулисано је Законом о спољнотрговинској политици БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 7/98 и 35/04) и Одлуком о оснивању и раду представништава страних лица у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 15/03).

- Страна лица могу самостално, или са другим страним лицима, да оснују представништво ради истраживања тржишта, обављања пропагандних и информативних послова, те ради свога представљања.
- Обавезна је регистрација у регистру представништава који се води у Министарству спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине.
- Представништво нема статус правног лица и не може закључивати уговоре у име оснивача, изузев представништва страних авиопревозника који могу обављати продају превозних докумената, у складу са међудржавним уговорима и међународним конвенцијама које је закључила или којим је приступила Босна и Херцеговина.

Право својине страних лица

Правни акти који ближе регулишу ову материју су : Устав Републике Српске; Закон о страним улагањима ("Службени гласник РС", бр. 25/02 и 24/04), Закон о основним својинско-правним односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90 - овај Закон је наслијеђен из правног система бивше државе и примјењиваће се до доношења новог, и "Службени гласник РС", број 38/03), Закон о индустријском власништву у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 3/02).

- Страна физичка и правна лица (основана и регистрована у Републици Српској) могу стећи и слободно располагати својином (покретним стварима и непокретностима) у Републици Српској.
- За физичка и правна лица из бивше Југославије постоји услов реципроцитета.
- Доказ о реципроцитету код стицања непокретности за лица из бивше Југославије издаје Министарство иностраних послова БиХ.
- БиХ је усвојила и прихватила све најважније међународне конвенције и споразуме из области индустријске својине и интелектуалног власништва.

Тржиште капитала

Закон о предузећима ("Службени гласник РС", бр. 24/98, 62/02, 66/02, 38/03,97/04 и 34/06).

Закон о тржишту хартија од вриједности ("Службени гласник РС", број 92/06).

Закон о преузимању акционарских друштава ("Службени гласник РС", број 65/08).

Закон о инвестиционим фондовима ("Службени гласник РС", број 92/06).

Наведени закони и остали законски и подзаконски акти везани за тржиште капитала су доступни на енглеском језику, на интернет страници Бањалучке берзе (www.blberza.com).

У складу са Уставом Босне и Херцеговине, институције Републике Српске имају овлаштења за усвајање закона и подзаконских аката који регулишу тржиште капитала у Републици Српској. Тако су Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, Бањалучка берза хартија од вриједности а.д. Бања Лука, друштва за управљање инвестиционим фондовима, инвестициони фондови и берзански посредници основани у складу са легислативом Републике Српске. Законски оквир Републике Српске је у значајној мјери усклађен са релевантним законским оквиром у Федерацији Босне и Херцеговине.

Домаћим и страним правним и физичким лицима омогућено је да под истим условима купују и продају хартије од вриједности на Бањалучкој берзи.

48 -1.98

Average

①

Порези

Закон о Пореској управи – Пречишћени текст (“Службени гласник РС”, број 112/07);

Исправка Закона о Пореској управи – Пречишћени текст (“Службени гласник РС”, број 22/08);

Закон о порезу на добит - примјењује се од 01.01.2007. (“Службени гласник РС”, број 91/06);

Закон о порезу на доходак - примјењује се од 01.01.2007. (“Службени гласник РС”, бр. 91/06, 128/06 и 120/08);

Закон о доприносима (“Службени гласник РС”, бр. 51/01, 96/03 и 128/06);

Закон о порезима на имовину (“Службени гласник РС”, бр. 51/01 и 53/07);

Закон о посебним републичким таксама (“Службени гласник РС”, бр. 8/94, 29/00, 18/01, 22/01. 60 II дио /03, 14/04, 41/05 и 51/06);

Закон о боравишној такси (“Службени гласник РС”, број 118/05);

Закон о порезима на игре на срећу и забавне игре (“Службени гласник РС”, бр. 5/99, 52/01, 25/02 и 52/06);

Одлука о одређивању висине посебне републичке таксе на промет моторних бензина и дизел горива (“Службени гласник РС”, број 73/02);

Директни порези

Пореска политика и порески систем директних пореза су у надлежности ентитета.

За прикупљање пореза у Републици Српској надлежна је Пореска управа Републике Српске.

Индиректни порези

- Индиректни порези (ПДВ, царине, акцизе и путарине) су у надлежности БиХ, а за њихово прикупљање надлежна је Управа за индиректно опорезивање БиХ.
- У Босни и Херцеговини је у примјени јединствена стопа пореза на додату вриједност у износу од 17%.

Порез на додату вриједност

Закон о порезу на додату вриједност ("Службени гласник БиХ", бр. 09/05 и 35/05),

Правилник о примјени Закона о порезу на додату вриједност ("Службени гласник БиХ", бр. 93/05, 21/06, 60/06, 06/07, 100/07 и 35/08).

- На извоз добара из БиХ примјењује се нулта стопа ПДВ, односно пореско ослобађање.
- Да би се промет сматрао извозом, морају бити задовољени сљедећи услови:
  - да је добро прешло границу БиХ,
  - да је наплата потраживања за извршени извоз извршена у року 180 дана. Ако наплата није извршена у том року онда се сматра да трансакција са иностранством није извршена, већ се сматра да је промет извршен унутар границе БиХ.
- Пореско ослобађање при извозу добара, обвезник може да оствари ако посједује извозну царинску исправу, односно овјерену копију извозне царинске исправе о извршеном извозу добара, издату у складу са царинским прописима.
- Ако је у складу са царинским прописима одобрено периодично царињење добара која се извозе, а до издавања извозне царинске исправе, пореско ослобађање обвезник може да оствари ако посједује рачуне или отпремнице, овјерене од стране надлежног царинског органа.
- Наведени закони и остали законски и подзаконски акти доступни су на интернет страници Управе за индиректно опорезивање БиХ - www.uino.gov.ba.

Царине

Закон о царинској политици БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 57/04 и 51/06),

Закон о царинској тарифи ("Службени гласник БиХ", бр. 1/98, 5/98, 7/98, 22/98, 31/02, 19/03, 32/04, 48/05 и 76/06).

- Царинска политика је у надлежности БиХ. За прикупљање царина надлежна је Управа за индиректно опорезивање БиХ, а приходи од царина се дијеле између БиХ и ентитета.
- Дажбине се плаћају по стопама предвиђеним Законом о царинској тарифи БиХ. Царинска тарифа БиХ је, по свом облику, садржају и правилима примјене, у потпуности усклађена са царинском тарифом Европске уније и номенклатуром хармонизованог система.
- Царинске стопе су изражене у постоцима и примјењују се на вриједност увезене робе (ad valorem). Распон царинских стопа је од 0 до 15%.
- Упоредо са новом царинском тарифом, уведен је нови аутоматизовани царински информациони систем (Asucuda). Нова царинска тарифа, нова методологија рада и информациони систем царинске службе представљају повољан пословни амбијент за спољнотрговинску размјену.

Слободне зоне

Закон о слободним зонама ("Службени гласник РС", број 65/03),

Закон о слободним зонама у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 3/02 и 13/03),

Закон о спољнотрговинској политици БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 7/98 и 35/04).

- Савјет министара БиХ, на основу приједлога Министарства спољне трговине и економских односа БиХ, даје одобрење за оснивање зоне, али је потребна и сагласност Владе Републике Српске.
- Зоне могу оснивати домаћа и страна правна и физичка лица.
- У зони је дозвољено обављање свих дјелатности (производне, комерцијалне и услужне), осим дјелатности којима се угрожавају животна средина, здравље људи, материјална добра и безбједност земље.

Радни односи

Закон о раду - Пречишћени текст ("Службени гласник РС", број 55/07).

- Законске одредбе које регулишу област радних односа су усклађене са међународним стандардима из конвенција Међународне организације рада.
- Правни основ радног односа је уговор о раду између радника и послодавца.
- Максимално радно вријеме радника је 40 часова седмично.
- Радник који има најмање шест мјесеци непрекидног рада има право на годишњи одмор у трајању од најмање 18 радних дана.
- Радник има право на накнаду плате за вријеме коришћења годишњег одмора, државног празника, привремене спријечености за рад због повреде на раду или професионалне болести.
- Послодавац не може раднику исплатити мању плату од оне која је утврђена колективним уговором.
- Послодавац може отказати уговор о раду раднику, разлози за отказивање уговора о раду набројани су у члану 125. став 1. Закона о раду. Отказ уговора даје се у писменом облику.
- Радници имају право да по свом слободном избору организују синдикат и да се у њега учлањују.
- Послодавци имају право да по свом слободном избору организују одговарајућа удружења послодавца и да се у њих учлањују.
- Послодавац који запошљава више од 15 радника, а који има намјеру у наредна 3 мјесеца отказати уговор о раду најмање 10% од укупно запослених (али не мање од 5), дужан је да о томе консултује савјет радника (синдикат).
- Радник остварује право на штрајк у складу са међународним стандардима садржаним у Закону о штрајку Републике Српске.

Запошљавање странаца

Закон о запошљавању страних држављана и лица без држављанства („Службени гласник РС”, бр. 97/04, 96/05 и 123/06).

Страно лице за закључивање уговора о раду поред општих услова прописаних Законом о раду, мора испуњавати и посебне услове:

- да има одобрен боравак на територији Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, у складу са одговарајућим законом,
- да има важећу радну дозволу.

Радна дозвола:

- издаје је филијала Завода за запошљавање Републике Српске надлежна према сједишту послодавца,

- радна дозвола издата по захтјеву једног послодавца не може се преносити на другог послодавца,
- радна дозвола се не може издати за лице које посједује туристичку визу,
- странац који обавља послове утврђене прописима о страним улагањима и овлаштени представник хуманитарне организације, ослобођени су прибављања радне дозволе.

Анекс 1

Пријављивање и регистрација страног улагања

Упутство о регистрацији директног страног улагања („Службени гласник БиХ“, бр. 22/99 и 21/00).

Поступку судске регистрације предузећа претходи поступак пријављивања и регистрације страног улагања код Министарства спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, за што је потребно слиједеће:

1. Попуњен и потписан образац ДСУ, који обезбјеђује Министарство,
2. Документ којим се утврђује идентитет страног улагача:
  - правна лица подносе овјерен извод из судског регистра у земљи поријекла или други одговарајући документ, не старији од 6 мјесеци (овјерени превод),
  - физичка лица подносе доказ којим се утврђује њихов идентитет (овјерена копија пасоша и потврда о сталном боравку у иностранству за домаће држављане),
3. Документ којим се утврђује својство овлаштеног представника улагача,
4. Овјерена копија акта о оснивању, када се ради о улагању у предузеће,
5. Овјерене копија акта страног улагача да се приступи страном улагању,
6. Копија потврде о плаћеној такси за регистрацију страног улагања.

Потребна документа за регистрацију на суду

1. Оснивачки акт - Уговор, односно Одлука о оснивању, у зависности од тога да ли предузеће оснивају два и више лица или само једно лице (једночлано д.о.о., једночлано акционарско друштво), односно Уговор о улагању средстава.
2. Акт о оснивању (потписе оснивача) потребно је овјерити код нотара.
3. Статут предузећа - друштва (изузетак су само ортакчо и командитно друштво).
4. Страно правно лице подноси овјерен извод из судског регистра у земљи поријекла или други одговарајући документ, не старији од 6 мјесеци (овјерени превод), односно физичко лице подноси доказ којим се утврђује његов идентитет.
5. Доказ о уплати оснивачког улога.
6. Овјерен потпис лица овлаштеног за заступање, на прописаном образцу.
7. Одлука о именовању заступника, уколико није одређен оснивачким актом.
8. Доказ о уплати судске таксе која износи 900 КМ за оснивање предузећа са правом обављања спољнотрговинског промета, односно 600 КМ, уколико предузеће не региструје право спољнотрговинског промета.
9. Доказ о уплати трошкова огласа за Службени гласник Републике Српске (4,5 КМ по једном реду текста огласа).
10. Овјерена копија дипломе за лице овлаштено за обављање спољнотрговинског пословања (потребан је најмање IV степен стручне спреме).
11. Пријава за упис, на прописаним једнообразним образцима, који се набављају у слободној продаји у књижари и коштају 15 КМ.
12. Ако је законом или другим прописима у складу са законом прописано давање дозволе, сагласности или других одговарајућих аката, регистровани субјекат је дужан ту документацију доставити суду у року од 60 дана од дана регистрације.
13. Рјешење Министарства спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине о регистрацији страног улагања.

Поступак након судске регистрације предузећа

1. Израда печата уз Рјешење о регистрацији предузећа.
2. Пријава Републичком заводу за статистику ради одређивања матичног броја и шифре дјелатности предузећа (такса износи 70 КМ). Пријава се подноси на прописаном обрасцу који издаје Републички завод за статистику Републике Српске и уз који се прилаже овјерена копија судског рјешења са прилозима, копија личне карте директора и ОП образац (купује се у Републичком заводу за статистику Републике Српске).
3. Одобрење за обављање дјелатности које издаје одјељење за привреду и друштвене дјелатности општине - града, на чијем се подручју налази сједиште предузећа, са потребном документацијом.
4. Отварање рачуна. Пријава се попуњава на прописаним образцима који се обезбјеђују у банци уз коју се прилаже ОП образац (овјерен потпис лица за заступање), овјерена копија судског рјешења са прилозима и евентуално друга документација, према захтјеву банке.
5. Пореску пријаву, односно издавање јединственог идентификационог броја врши подручна јединица Пореске управе Републике Српске, према сједишту предузећа. Од документације је потребно приложити: рјешење о регистрацији, рјешење о испуњавању услова за обављање дјелатности, копију личне карте директора (све копије морају бити овјерене). Образац за пријаву добије се у Пореској управи. Такса износи 2 КМ и може се купити у Пореској управи (пореска пријава се обавезно подноси у року од 5 дана од дана добијања општинског рјешења).
6. Пријава обвезника пореза на додату вриједност врши се код мјесно надлежног регионалног центра Управе за индиректно опорезивање БиХ. Обавези пријављивања подлијежу сва лица чији опорезиви промет добрима или услугама у претходној години прелази или је вјероватно да ће прећи праг од 50.000,00 КМ.
7. Предузеће регистровано за обављање спољнотрговинске дјелатности подноси пријаву Управи за индиректно опорезивање БиХ за упис у регистар царинских обвезника.

Анекс 2

Регистрација страних представништава у БиХ

Одлука о оснивању и раду представништава страних лица у БиХ („Службени гласник БиХ,” број 15/03).

Страно лице дужно је за упис у Регистар, који води Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, поднијети пријаву која садржи:

- назив и сједиште оснивача,
- сједиште представништва,
- основне податке о особи одговорној за рад представништва.

Уз пријаву за упис подноси се:

- одлука о оснивању представништва и одлука о именовану особе одговорне за рад представништва,
- програм рада представништва у БиХ,

- исправа о упису стране особе у регистар који се води у сједишту регистровања фирме, или друга исправа о оснивању према прописима земље у којој оснивач има сједиште.

Министарство спољне трговине и економских односа БиХ је дужно да о пријави за упис у Регистар одлучи у року од 10 дана, од дана подношења. Уписом у Регистар представништво стиче право рада у Босни и Херцеговини, на основу рјешења које доноси надлежно Министарство.

Влада Републике Српске
Трг Републике Српске 1
78 000 Бања Лука

Министарство за економске односе и регионалну сарадњу
Т. +387 51 339 324
Ф. +387 51 339 647
meoi@meoi.vladars.net

---

www.vladars.net